

XIII PLA COMARCAL DE SUPORT A L'EDUCACIÓ.

LES GARRIGUES 2012-2013

Programa de coneixement de la comarca - Dossier d'activitats

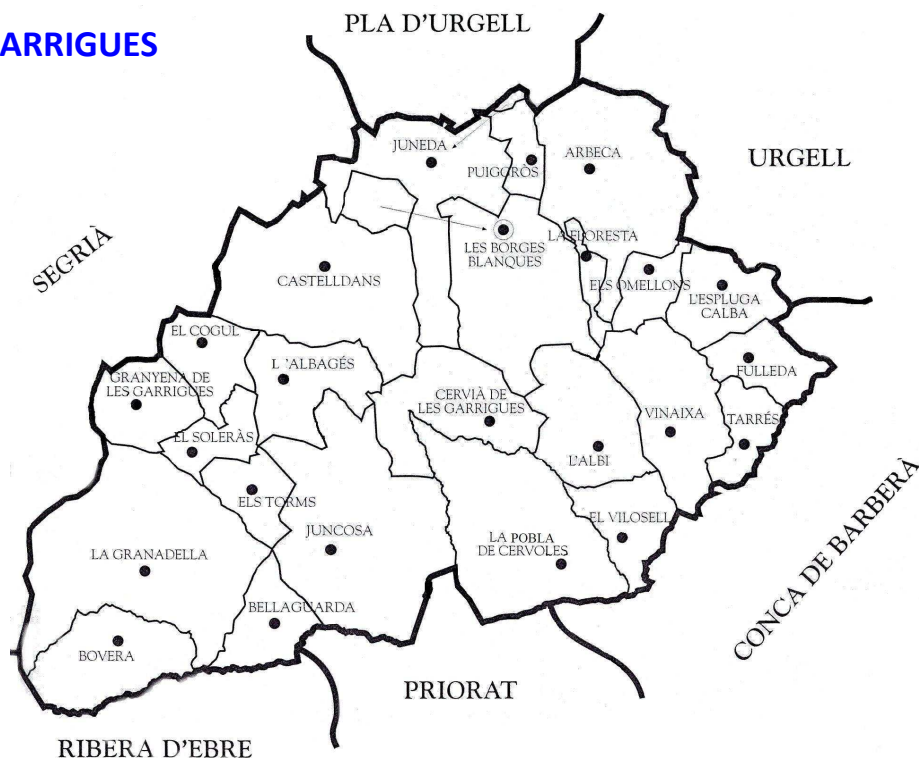
Sortida cultural per les Garrigues: "La descoberta de les Garrigues i alguns dels seus castells"

- El Mirador
- El Castell de la Floresta, el Pou de gel i el Trull
- El Castell de l'Albi

Alumne..... Curs.....

Centre..... Municipi.....

MAPA DE LES GARRIGUES

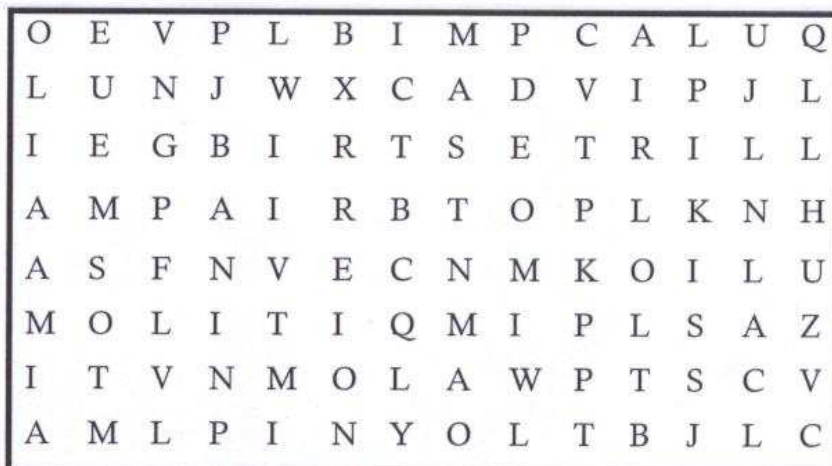
EL MIRADOR

1. PINTA. En aquest mapa de la comarca de les Garrigues, pinta el teu municipi de color vermell i els municipis de les Borges Blanques, la Floresta i l'Albi de color verd.

2. RESPON les preguntes.

- Quins són els colors que identifiquen les Garrigues?
.....
Per què?.....
.....
- Qui explica la història de l'audiovisual "Memòries d'oli i pedra?"
.....
- Quin riu travessa la comarca de les Garrigues?.....
- Anota llocs d'interès històric, artístic o cultural de les Garrigues que surtin a l'audiovisual?.....
.....
- Anota tres rutes de les Garrigues que has consultat a la pantalla tàctil.....
.....
- Enumera tres plats típics de la comarca de les Garrigues
.....
- Creus que l'oli de les Garrigues és el millor del món?.....
Per què?.....

3. CERCA a la següent sopa de lletres el nom de 5 elements relacionats amb l'oli: pinyol, setrill, molí, oli, oliva.

4. ENDEVINA. Quins d'aquests productes NO són típics de la comarca de les Garrigues?

☐ Oliva	☐ Ametlles	☐ Xocolata	☐ Vinya	☐ Orelletes
☐ Pasta	☐ Peres	☐ Kiwis	☐ Pomes	☐ Oli
☐ Vi	☐ Sal	☐ Pa de ronyó	☐ Cereals	☐ Panís

5. RECORDA. Escriu el nom dels pobles que limitin amb el teu i tres que no limitin.

Limiten

No limiten.....

EL CASTELL DE LA FLORESTA, EL POU DE GEL, EL TRULL I LA PEDRA

DESCRIPCIÓ

Al poble de la Floresta hi trobem un antic castell o palau fortificat. Van ser els romans els primers en trepitjar les terres on més endavant, al segle XIV, es construiria el castell de la Floresta.

Aquest palau-fortificació forma una construcció compacta i resistent que consta de dues parts clarament diferenciades: la torre i l'edifici d'habitatges. La construcció de la torre data del segle XII-XIII, i els habitatges es van fer als voltants dels segles XV-XVI. El castell va ser propietat de diferents senyors feudals: els comtes de Pallars, l'escut dels quals apareix encara avui al castell.

VISTA GENERAL DEL CASTELL DE LA FLORESTA

Més tard van vendre la seva part al comte de Cardona i al segle XVII, amb el matrimoni entre la comtessa de Cardona i el duc de Medinacelli, el castell va passar a ser propietat del ducat de Medinacelli i s'hi van realitzar grans reformes que van transformar l'antic castell en un palau renaixentista.

Actualment a la torre s'hi troben uns curiosos bancs de pedra anomenats "festejadors" que es troben davall de les finestres per poder parlar i observar el paisatge de l'entorn.

Les finestres responen clarament a dos estils: gòtic i renaixentista. Les finestres amb arcs i petits capitells són típiques de l'art gòtic, mentre que les totalment quadrades i amb detalls artístics als laterals són d'influència renaixentista. Com a element del gòtic s'hi troba una finestra dividida en dues parts, amb un arc ogival cada una, recolzat en dues pedres decorades.

A l'interior de l'edifici destaca una estança amb un magnífic sostre teginat policromat en blaus i daurat. Entre les formes del teginat es pot observar "espigues de blat, vinya i branques amb olives" productes de la dieta mediterrània.

Al segle XVIII se li va afegir l'Església Parroquial de Sant Blai, d'austera façana i campanar de torre quadrada. Sant Blai és el patró del poble i cada any fan una festa el dia del Sant.

Declarat com a " Bé Cultural d'Interès Nacional ", havia estat de propietat privada, però des de l'any 1997 l'Ajuntament va adquirir pel municipi una part important del conjunt.

L'Ajuntament i l'Associació d'Amics del Castell de la Floresta realitzen periòdicament actuacions de restauració per rehabilitar-lo.

DETALL DEL SOSTRE POLICROMAT

EL POU DE GEL I EL TRULL

DESCRIPCIÓ

Es troba molt a prop del castell de la Floresta. També se l'anomena pou de gel, del glaç o de la neu.

Es tracta d'una construcció amb pedra, de planta circular i coberta per una cúpula, que servia per a guardar-hi la neu i el gel de l'hivern i així poder gaudir de fred durant l'estiu, element necessari per a conservar productes medicinals o alimentaris, així com també poder combatre més fàcilment el calor. Té una capacitat de 150 m³ i és del segle XIV.

Els pous de gel eren sempre edificats en el vessant nord d'una elevació, la qual ajudava a conservar la temperatura interior.

Durant un cert temps també fou utilitzat com a vivenda. Prop d'aquest pou de gel s'hi troba un trull en forma de cabana de volta, i només a 25 metres de distància hi ha un altre pou que en temps antics era la font d'abastiment d'aigua potable per a la població de La Floresta. Aquest altre pou és tan antic com el mateix pou de gel. Tot aquest conjunt té un gran valor històric, artístic i cultural.

EL POU DE GEL

1. RESPON les preguntes.

- Per a què s'utilitzaven els pous de gel antigament?

.....
.....

- Quins altres pobles de la comarca tenen pous de gel?

.....

2. ESBRINA. Cerca el nom d'altres construccions de pedra típiques de la comarca de les Garrigues.

.....
.....

3. DIBUIXA una construcció de pedra.

EL CASTELL DE L'ALBI

DESCRIPCIÓ

El castell de l'Albi fou construït a principis del s. XII poc després que aquest territori fos concedit com a recompensa de la conquesta als musulmans a la família dels Timor. El castell es troba a la part més alta del turó de la població. Al voltant d'aquest turó i del castell hi neix la població de l'Albi.

Al llarg d'aquests vuit cents anys d'història el castell ha estat enderrocat, cremat i tornat a construir diverses vegades. Les pedres d'aquest edifici han vist moltes batalles, algunes d'elles molt punyents. Els propietaris del castell també han anat canviant al llarg dels anys i els comtes i els senyors han estat diversos (Timor, comtes de Pallars, comtes d'Erill, comtes de Cardona, fins arribar a l'actualitat amb la nissaga dels Barons de l'Albi. Actualment el Baró de l'Albi viu al castell de Montsonís).

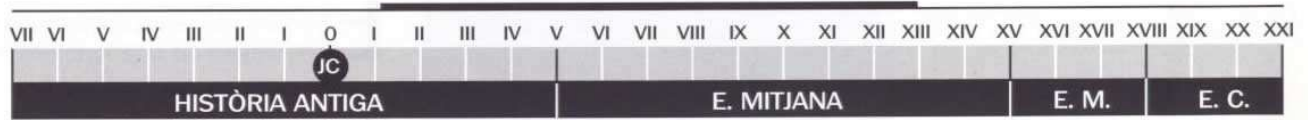
Des del punt de vista arquitectònic el castell té diversos estils, el romànic, el gòtic, el renaixement, el barroc, el neoclàssic i l'actual el modern o post modern en arquitectura. L'any 2008 es van iniciar unes importants obres de restauració que han permès recuperar un espai en ruïnes des del segle XIX durant la 1ª Guerra carlista quan va patir un incendi que el va deixar inhabitable. S'han conservat tots els elements que es mantenien en peus, s'han reconstruït amb formigó alguns murs, escales i s'han recuperat les principals estances com són el celler o el pati d'armes. En el transcurs de l'execució de les obres de restauració, han aparegut unes importants restes arqueològiques que han portat unes sorpreses enormes, però aquestes les descobrireu el dia de la visita al castell....

EL CASTELL DE L'ALBI ABANS DE LA SEVA RESTAURACIÓ I ACTUALMENT

1. **OBSERVA.** Situa en aquesta taula cronològica el segle en què es van construir els dos castells que et proposem en aquesta ruta.

Què hi observes?.....

Quin es va començar a construir més aviat?.....

2. **CERCA** el nom d'alguns "senyors" que foren propietaris d'alguns dels dos castells.

.....

3. **RESPON** les preguntes.

- Per què en diem senyors feudals?

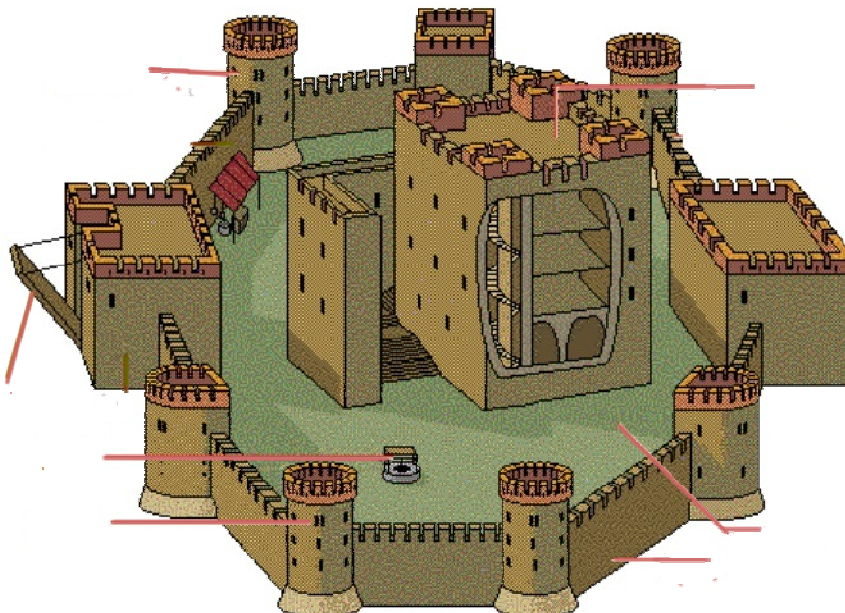
.....

- Quins altres castells coneixes de la comarca?.....

4. **COMPLETA.** Posa on correspongui el nom de les parts d'un castell medieval:

Torres de guaita, porta llevadissa, torre d'homenatge, muralla, pati d'armes, pou.

El castell medieval

GLOSSARI:

- **Arc ogival:** És un nou element de l'arquitectura gòtica, en forma de llança, que va substituir l'arc de mig punt utilitzat en el romànic.
- **Capitell:** Part superior d'una pilastra o columna, sovint ornamentat amb escultures.
- **Castell:** El castell és una construcció situada en un lloc molt alt i defensada per murs. Era, bàsicament, el centre de comandament d'un terme. Els castells garantien la seguretat i la defensa de les terres i la població. Tenia tres funcions: plaça militar, centre administratiu d'un senyor feudal i habitatge de la noblesa. També hi vivien els cavallers.
- **Cavaller:** Guerrer a cavall de l'època medieval que servia al rei o a un altre senyor feudal. Generalment era un home noble.
- **Edat mitjana:** L'edat mitjana o medieval és el període intermedi de la història d'Europa entre l'edat antiga i l'edat moderna.
- **Estil gòtic:** És l'estil artístic predominant entre els segles XIII i XVIII.
- **Estil renaixentista:** És un estil artístic propi del segle XIV, que mostra la seva admiració pel món grec i romà.
- **Feudalisme:** El feudalisme (S.IX-XIV) és el sistema polític, econòmic i social propi de l'edat mitjana. Els regnes es dividien en petits territoris on l'amo proporcionava protecció als seus vassalls a canvi de tributs (impostos) i treballs a les seves terres.
- **Noblesa:** La noblesa feudal, composta pels cavallers i les seves famílies, s'encarregava de defensar la població militarment. És a dir, la guerra era la seva activitat principal. A la vegada eren senyors feudals i al voltant de la seva ideologia s'edificaria l'imaginari del feudalisme.
- **Policromar:** Aplicar o posar diversos colors a sostres, estàtues i escultures.
- **Senyor feudal:** A l'edat mitjana era aquell que posseïa terres les quals eren treballades pels pagesos a canvi de pagar impostos al senyor feudal. Aquest, a canvi, els ofería protecció.
- **Teginat:** Sostre amb les bigues de fusta enriquit amb elements policromats i daurats.

